

MIKROKREDENTZIALAREN PROPOSAMENA

Politika publikoen eraginaren ebaluazio kuantitatiboa

Alaitz Artabe eta Ainhua Vega, Ekonomia eta Enpresa Fakultateko Irakasle Agregatuak
eta ISEAK Fundazioko ikertzaile elkartuak

Azken urteotan, bai nazioartean, eta baita nazio-mailan eta autonomia mailan ere, politika publikoen ebaluazio zorrotza instituzionalizatzeko beharraren inguruan adostasun handia dago, eta honek horren inguruko testuinguru arauemaile eta teknikoak finkatzera eraman ditu erakunde publiko desberdinak, gastu publikoaren eraginkortasuna, gardentasuna eta kontu-ematea hobetzeko funtsezko tresna gisa.

Alde batetik, Europar Batasunak, *Better Regulation*en esparruaren barruan, eskatzen du legegintzako ekimen eta ekimen estrategiko guztiak aurretiaz burututako eragin-analisi batean eta ex post burutuko den ebaluazio-prozesuetan oinarrituta egon behar direla [1]. Aldi berean, ELGAk gomendio formal bat onartu zuen 2022an, estatu kideek politiken ebaluazioa beraien gobernantza-sistemen modu integral batean eta, baita transbertsal batean txerta zezaten, ebidentzia kuantitatiboa eta kontrastatu daitezkeen metodoen erabilera sustatuz erabaki publikoak hartzeko oinarri gisa [2].

Bestalde, estatu mailan, Espainiako Gobernuak ere urrats erabakigarria eman zuen norabide horretan, 27/2022 Legea, politika publikoen ebaluazioa instituzionalizatzeari buruzkoa, onartuta. Lege horrek esparru juridiko eta antolaketa-esparru bat ezartzen du: Estatu Agentzia independente bat sortzetik hasi eta ebaluazio estrategikoen urteko plangintzaraino [3].

Autonomia-eremuan, **Eusko Jaurlaritzak** ebaluazio-gida propioa garatu du, etengabeko hobekuntzaren, gardentasunaren eta erakunde-ikaskuntzaren kultura sustatuz, bereziki garrantzitsua Europako funtsekin finantzatutako edo kolektibo kalteberei zuzendutako programak diseinatu eta ezartzeko [4].

Arau-testuinguru horretan, proposatutako mikrokredentzialak politika publikoak ebaluatzeko teknika kuantitatiboari buruzko prestakuntza aplikatu eta eguneratua eman nahi du. Inpaktu kuantitatiboaren azterketa nola egin ulertzeko, gaur egungo literaturako ikuspegi metodologiko nagusiak jorratuko dira, **metodologia kontrafaktuala** [5] barne, esperimentala zein ia esperimentala, mikrodatu administratiboak eta inkestak erabiliz. Hau guztia, administrazio publikoek, hirugarren sektoreko erakundeek eta datuetan oinarritutako ekintza publikoa hobetzeko konpromisoa duten aholkularitzek aipatutako aspektu hauen inguruko gaitasun teknikoekiko erakutsi duten jakin-mina erantzutera bideratuta dago.

Helburuak

- Ekintza publikoaren hobekuntzan ebaluazioak duen zeregin estrategikoa ulertzea, eta haren funtzioak identifikatzea, ikaskuntza instituzionalerako, gardentasunerako eta ebidentzian oinarritutako erabakiak hartzeko tresna gisa.
- Politika publikoei eta gizarte-programei aplikatutako ebaluazio kuantitatiboko teknika nagusien oinarri kontzeptualak eta metodologikoak menderatzea.
- Inpaktuak neurtzeko datuak aztertzeko gaitasun praktikoak eskuratzea.
- Ebaluazio-prozesuen planifikazioari, inplementazioari eta komunikazioari buruzko begirada kritikoa eta etikoa garatzea.
- Erabaki publikoak bideratzeko ebaluazioen benetako erabilera erakusten duten funtsezko sektoreetako (enplegua, hezkuntza, osasuna, gizarte-babesa) esperientziak eta kasu-azterketak ezagutzea.
- Emaitzak argi, zorrotz eta hainbat publikori (kudeatzaileak, herritarrak, bitartekoak, arduradun politikoak) egokituta komunikatzeko gaitasuna indartzea, eta, horrela, ebaluazioaren kultura eta datuaren erabilera zabaltzen laguntzea.

Ikaskuntzaren emaitzak

Mikrokredentzial hori amaitzean, parte-hartzailea:

1. Politika publikoen inpaktuaren ebaluazioaren kontzeptuzko oinarriak azaltzeko, eta politika publiko baten ebaluazioa egiteko beharra dagoen egoerak identifikatzeko gai izango da.
2. Ebaluazio motak bereizteko (eragina, prozesua, jarraipena) eta, ebaluazio helburuaren arabera metodologia egokia hautatzeko gai izango da.
3. Oinarrizko ebaluazio kontrafaktual bat (esperimentala edo ia esperimentala) diseinatzeko gai izango da.
4. Ebaluaziorako garrantzitsuak diren datu-iturriak identifikatzeko eta erabiltzeko, administrazio-erregistroak eta inkestak barne, gai izango da.
5. Rren bitartez, politika publikoko arazoei aplikatutako oinarrizko analisi kuantitatiboak egiteko gai izango da.
6. Mota desberdinetako publikoak (teknikoa, politikoa, mediatikoa edo soziala) ulertzeko modu batean, ebaluazioaren emaitzak interpretatzeko eta komunikatzeko gai izango da.

Aldez aurreko baldintzak eta onartzeko irizpideak (eskaera handia egonez gero)

Aldez aurreko baldintzak:

- Graduako unibertsitate-prestakuntza edo baliokidea (lehentasuna izango dute gizarte-zientzietan, ekonomia-zientzietan, matematiketan, estatistiketan edo antzekoetan prestakuntza dutenek).
- Estatistika deskriptiboko oinarrizko ezagutzak.
- Oinarrizko gaitasun digitalak.

Onartzeko irizpideak (eskari handia izanez gero):

- Mikrokredentzialaren edukira egokitzen den profil akademikoa eta/edo profesionala.
- Aurretiko esperientzia programa edo politika publikoetan (baloragarria, baina ez derrigorrezkoa).

Xede-audientzia

Programa hau politika publikoen eta gizarte-programen ebaluazio zorrotza egiteko interesa partekatzen duten publikoentzat diseinatuta dago. Bereziki, helburu hauek ditu:

- Beren praktika profesionalean ebaluazio kuantitatiboko tresnak sartu nahi dituzten administrazio publikoetako, hirugarren sektoreko erakundeetako eta enpresa pribatuetako teknikariak eta zuzendariak.
- Politika publikoen inpaktuaren ebaluazioan espezializazio praktikoa bilatzen duten gizarte-zientzietan, ekonomian, estatistikan, matematikan, politika publikoetan graduatuak edo baita antzeko beste arlo batzuetan graduatuak ere.
- Estatuan edo nazioartean programak eta politikak aztertzeiko metodologia enpirikoak aplikatzeko interesa duten ikertzaileak eta akademikoak.
- Beraien erabakiak hartzerako orduan ebaluazioen emaitzak interpretatzeko, zabaltzeko eta erabiltzeko gaitasuna hobetu nahi duten komunikazioko profesionalak, kazetariak eta arduradun politikoak.

Programa/edukia

- Sarrera. Politika publikoen eta beste programa batzuen eraginaren ebaluazio kuantitatiboa egitea zergatik eta noiz den garrantzitsua ulertzea; zer den ebaluazio bat, zertarako balio duen, eta zergatik den funtsezkoa.
- Ebaluazioa noiz eta nola diseinatu: urratsak eta faseak.
- Ebaluazio-motak eta haien helburua. inpaktuaren ebaluazioa metodologia kontrafaktualaren bidez vs. bilakaera orokorra vs. jarraipena eta adierazleetan oinarritutako monitorizazioa bereiztea.
- Sarrera inpaktuaren ebaluaziorako erabiltzen den metodologia kontrafaktualera.

- Datu-iturriak eta oinarrizko tresnak.

Metodologia

Ikastaroak ikaskuntza aktiboan oinarritutako ikuspegia kontsideratzen du, klase teorikoak eta praktikoak konbinatuz, ikasleek politika publikoen ebaluazioan aplikatutako trebetasunak eskura ditzaten. Zuzeneko online formatua erabiliko da.

- **Online eskola teoriko eta praktikoak:** Saio bakoitzean kontzeptu teorikoen azalpena, software estatistikoen (R, Stata edo Python) bidezko tailer praktikoak eta kasu errealen analisia konbinatuko dira. Lehen astetik ikasleek datu publikoekin lan egingo dute eta inpaktua ebaluatzeko ariketak egingo dituzte.
- **Tutoretza eta laguntza pertsonalizatua:** Mentoretza-saioak eskainiko dira ikasleak beren proiektuan orientatzeko, tresna kuantitatiboen erabileran izan ditzaketen zailtasunak konpontzeko eta metodologia modu zuzen eta etikoan aplikatzen laguntzeko.
- **Unibertsitate-baliabide osagarriak:** Ikasleek sarbidea izango dute unibertsitateak ahalbidetzen dituen datu-baseetara, software espezializatura eta bibliografia digitalera, bai eta beren proiektuak garatzeko behar duten euskarri tekniko eta akademikora ere.

Ebaluazio-probak

- **Ataza ebaluagarriak:** Ikastaroaren ebaluazioa aplikatutako ataza multzo batean oinarrituko da, eskola magistraletan eta praktikoetan ikusitako kontzeptuak ulertu direla eta aplikatzeko gaitasuna dutela egiaztatzeko. Zeregin horietan, datuak aztertzeko, emaitzak interpretatzeko eta politika publikoetako benetako kasuak ebazteko ariketak egingo dira.

Gainera, ebaluazio kuantitatiboko amaierako proiektu baten garapena eta aurkezpena baloratuko dira, baita ikastaroko jarduera praktikoetan eta eztabaidetan aktiboki parte hartzea ere

Erreferentziak

- [1] Europar Batasun (2023). *Better Regulation Toolbox*. Idazkaritza Nagusiko Zuzendaritza Nagusia
https://commission.europa.eu/law/law-making-process/better-regulation/better-regulation-guidelines-and-toolbox_en
- [2] ELGA22). *Recommendation of the Council on Public Policy Evaluation* (OECD/LEGAL/0478).
<https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0478>
- [3] Estatuko Burutza (2022). *27/2022 Legea, abenduaren 20ekoa, Estatuko Administrazio Orokorraren politika publikoen ebaluazioa instituzionalizatzea*. Estatuko Aldizkari Ofiziala, 306. Ak., 2022ko

abenduaren 22koa.

<https://www.boe.es/eli/es/l/2022/12/20/27>

- [4] Eusko Jaurlaritza (d.g). *Eusko Jaurlaritzaren Politika Publikoak Ebaluatzeko Gida*.

https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/evaluacion_coordinacion/es_def/adjuntos/guia_evaluacion_gv_pip.pdf

- [5] Europako Batzordea (d.g.). *Counterfactual Impact Evaluation*.

https://joint-research-centre.ec.europa.eu/projects-and-activities/counterfactual-impact-evaluation_en